Şeytanı Şeytan yapan kimdi?

Atiye İvedi ve Sümeyye Akçay: “Bir arkadaş soruyor. Aynen iletiyoruz: “Şeytanı şeytan yapan kimdi? O kibir nasıl oluştu? Şeytanın secde etmediği tek bir yer bile yokmuş. Başka bir şeytan mı vardı?”

Kibir Gazaba Götürür

Kibir bize niçin verilmiştir? Kâfire izzet için… Müslüman’a karşı kibri kullanmak insanı gazaba götürür.

Allah’ın verdiği duyguları bizim neden yerli yerince kullanmadığımız sorulur. Bıçak mutfakta soğan patates doğramak için vardır ve olmalıdır. Ancak cinayet aleti olmak için kullanılmaz.

Ateş yemeğimizi pişirir ve bizi ısındırır. Ateşle bir evi yaksanız, sorumlu siz olursunuz. Ateşin Hâlık’ı sorumlu olmaz.

Bediüzzaman Hazretleri, “Halk-ı şer, şer değildir, kesb-i şer şerdir” demiştir. Çünkü halk, yani yaratma umumi neticelere bakar. Şer ise hususi temaslara bakar.

Mesela diyor Bediüzzaman, “ateşin halkında çok faideler var; bütünü de hayırdır. Fakat bazıları sû’-i kesbiyle, sû’-i istimaliyle ateşten zarar görse, “Ateşin halkı şerdir” diyemez. Çünkü ateş yalnız onu yakmak için yaratılmamış; belki o, kendi sû’-i ihtiyarıyla, yemeğini pişiren ateşe elini soktu ve o hizmetkârını kendine düşman etti.”1

Allah’ın İblise İyilikleri

Şeytanın ilk adı Azazil idi. Azazil şer olsun diye yaratılmamıştır. Azazil’in yaratılışından Allah’ı sorumlu tutmak şeytana arka çıkmak, Allah’ın hakkını ketm etmek olur.

Allah sana ve bana ne kadar iyilik yapmışsa, şeytana da o kadar iyilik yapmıştır.

Başlıcalarını sıralayalım: Allah’ın Azazil’i yoktan yaratması, yeryüzüne halife kılması,

bütün cinlere karşı üstün kılması, mertebesini meleklerle birlikte ibadet etme derecesine yükseltmesi, yerlerin ve göklerin idaresinin kendisine vermesi.

Rivayete göre bir gün melekler levh-i mahfuzda bir yazı gördüler. "Allah'a yakın biri gazaba uğrayıp tard olunur!" Melekler, Azazil'e gelip dediler ki: "Birine bir bela gelecekmiş. Dua et ki, Allah onu bize vermesin!" Azazil: "Korkmayın! O bela size gelmez! Ben o yazıyı hep görür dururum!" dedi. Melekler ısrarla: "Sen dua et!" dediler. Azazil: "Ya İlahî! Bunları o beladan koru!" dedi. Kendisini o beladan müstağni ve uzak gördü ve kendisi için bir şey dilemedi. Ardından: "Ya İlahî! O yazıda kast edilen kimdir?" diye sordu. Cenab-ı Hak: "O öyle biridir ki, ona nice nimetler veririm. Verdikçe kibirlenir. Ben de onu huzurumdan tard ederim" buyurdu. Azazil yine kendisini ondan müstağni gördü.

Kibrini Okuyamadı

Azazil kendi kibrini okuyamadı. Cenab-ı Allah insanı daha üstün meziyetlerle yarattığında kibrini yenemedi, bilakis derinleştirdi. "Âdem'e secde edin!" emri geldiğinde, melekler emre itaat ettiler. 2 Azazil etmedi. Bu çetin imtihanların sonuncusuydu.

Bununla beraber Allah, Azazil'i rahmetinden derhal kovmadı. Azazil'i huzuruna aldı. Ona müşfikane sorma lütfunda bulundu: "Sana emrettiğim halde seni secdeden alıkoyan nedir?"3 buyurdu.

Ona hatadan dönme fırsatı verdi.

Fakat Azazil tövbe etmek, pişmanlık duymak, Allah'ın gazabından Allah'a sığınmak ve bağışlanma talebinde bulunmak yerine; büyüklük tasladı ve kibrini sürdürdü:

"Çamurdan yarattığına mı secde edeceğim? Benden üstün kıldığını görüyor musun?4 Beni ateşten, onu ise çamurdan yarattın; ben ondan üstünüm!" dedi.5

Azazil işte o zaman rahmetten kovuldu.

Tek Duası kabul Olundu

Tek duası şu oldu:

"Rabb'im! Beni insanların tekrar dirilecekleri zamana kadar ertele."6

Yüce Allah, Azazil'in bu niyâzını kabul etti:

“Sen, kıyamet gününe kadar bırakılanlardansın!” buyurdu.7

Azazil, bu defa teşekkür etmek yerine, azgın fikirlerinde adeta boğuldu:

“And olsun ki Senin doğru yolun üzerine duracağım. Sonra önlerinden, arkalarından, sağ ve sollarından onlara sokulacağım. Çoğunu Sana şükreder bulamayacaksın.8 Yeryüzünde fenalıkları onlara güzel göstereceğim! Halis kıldığın kulların müstesna; onların hepsini saptıracağım!”9 dedi; hırçınlığını, haddini bilmezliğini ve adavetini kustu.

Dipnotlar:
1 -Mektubat, 12. Mektup
2- Bakara Sûresi: 30-34
3 -A’râf Sûresi, 7/12; Sâd Sûresi, 38/75
4 -İsrâ Sûresi, 17/61,62
5- A’râf Sûresi, 7/12; Sâd Sûresi, 38/76
6 -Hicr Sûresi, 15/36
7 Hicr Sûresi, 15/37, 38
8 -A’râf Sûresi, 7/17
9 -Hicr Sûresi, 15/39,40